

Laadukas etsivä nuorisotyö

Kriteeristö etsivän nuorisotyön itsearviointiin

1

Arvot ja nuorisotyöllinen työote

- 1** Etsivän nuorisotyön toiminta perustuu nuorisolain tavoitteisiin ja lähtökohtiin. Toteutamme etsivän nuorisotyön tehtävää* lain sekä rahoittajan (opetus- ja kulttuuriministeriö, aluehallintovirasto) ohjeistusten mukaisesti.
*Etsivän nuorisotyön käsikirja, sivu 7
- 2** Työyhteisön toiminta on Etsivän nuorisotyön käsikirjassa mainittujen etsivän nuorisotyön arvojen ja periaatteiden* mukaista. Toimintamallimme tai -kulttuurimme ei ole niiden kanssa ristiriidassa.
*Etsivän nuorisotyön käsikirja, sivut 12–13
- 3** Työyhteisössä noudatetaan nuorisotyön ammattieettistä ohjeistusta ja huolehditaan, että kaikki työntekijät tuntevat sen sisällön.
- 4** Etsivä nuorisotyöntekijä huolehtii esihenkilön tuella etsivän nuorisotyön perustehtävän toteutumisesta sekä sosiaalisesti vahvistavasta työotteesta: nuoren kehitystä ja itsenäistymistä tukevasta kokonaisvaltaisesta kasvatus- ja kohtaamistyöstä.
- 5** Työyhteisössä tunnustetaan ja tunnustetaan työn pohjana oleva nuoren vapaaehtoisuus, nuorilähtöisyys ja luottamuksellisuus.
 - a.** Nuori valitsee itse, ottaako hän etsivän nuorisotyön tukea vastaan. Kieltäytymisestä ei aiheudu mitään seurauksia.
 - b.** Etsivä nuorisotyöntekijä varmistaa, että nuori saa kasvamiseen, itsenäistymiseen ja osallisuuteen tarvitsemansa tuen. Nuori määrittelee itse tuen tarpeensa, ja yhdessä päätetään, mitä tavoitteita yhteistyössä edistetään. Etsivä toimii ensisijaisesti nuoren antamien tietojen ja tavoitteiden pohjalta.
 - c.** Etsivällä nuorisotyöntekijällä ei ole valtaa asettaa nuorille velvoitteita. Yhteistyösuhteeseen ei kuulu erityisiä vaatimuksia tai ehtoja, jotka nuoren tulisi täyttää.
 - d.** Nuori päättää, mitä tietoja hän etsivälle nuorisotyölle itsestään antaa, ja voi halutessaan pysytellä anonyyminä sekä kohtaamisissa että asiakastietojärjestelmässä (esim. nimimerkillä ja ilman tunnistautumista tai henkilötietoja).
- 6** Organisaation eri tasoilla ollaan tietoisia tässä mainituista etsivää nuorisotyötä ohjaavista arvoista, periaatteista ja ohjeistuksista.

2

Työn rakenteet, resursointi ja rajaaminen

- 1 Esihenkilö varmistaa toimintamäärärahat, resurssit ja toimintakulttuurin, joiden myötä
 - a. Etsivillä nuorisotyöntekijöillä on käytössään työhön soveltuvat ja nuorten yksityisyyttä kunnioittavat tilaratkaisut, toimivat välineet ja ajanmukaiset tietojärjestelmät.
 - b. Työntekijät voivat hyödyntää monipuolisesti etsivän nuorisotyön erilaisia menetelmiä ja vastata näin nuorten sosiaalisen vahvistumisen ja osallisuuden vahvistumisen tarpeisiin.
 - c. Työntekijät voivat käyttää tarkoituksenmukaisia liikennevälineitä kulkiessaan nuorten luo ja yhdessä heidän kanssaan tarvittaviin toimintaympäristöihin. Liikkumisesta ja kulkuneuvojen käytöstä sekä vastuista ja kuluista on organisaatiossa sovitut käytännöt.
- 2 Työyhteisö yhdessä työnantajan kanssa määrittelee säännöllisesti paikallisen kohderyhmänsä* ja tarkastelee siihen lukeutuvien 15–28-vuotiaiden nuorten määrän kehitystä, heidän palvelutarpeitaan ja sitä, miten etsivä nuorisotyö tilanteeseen voi vastata. Organisaatiossa arvioidaan henkilöstöresurssin tarvetta ja haetaan avustusta toimintaansa tämän tarkastelun pohjalta.

*Etsivän nuorisotyön käsikirja, sivu 18
- 3 Esihenkilö ja etsivät nuorisotyöntekijät tunnistavat niin aktiivisten kuin intensiivisten asiakkuuksien (ks. PARent)* tarpeet ja niiden kulloinkin vaatimat resurssit. Organisaatiossa toimintaan varataan sellaiset resurssit, että kohderyhmän** nuorten erilaisiin tarpeisiin pystytään vastaamaan rinnalla kulkevalla ja kokonaisvaltaisella työllä.

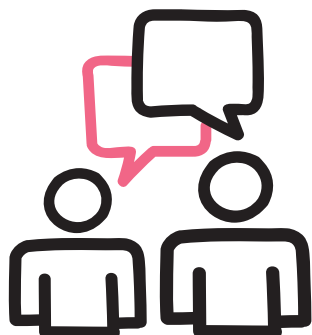
*PAR-järjestelmä – Käyttäjän opas, sivu 31 **Etsivän nuorisotyön käsikirja, sivut 16–19
- 4 Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittelee viivytyksettä kaikkia niitä nuoria, joista on nuorisolain mukaisesti jätetty yhteydenottopyyntö tai jotka muuten odottavat etsivän nuorisotyöntekijän yhteydenottoa. Työyhteisö on luonut yhteydenottopyyntöjen käsittelyyn ja nuorten tavoitteluun selkeän yhteisen mallin ja vastuunjaot.
- 5 Etsivän nuorisotyön tavoitteena on tarjota nuorille aika kiireettömään kohtaamiseen samalle tai viimeistään seuraavalle viikolle (pois lukien loma- ja muut poikkeusajankohdat).
- 6 Etsivä nuorisotyö on nuoren rinnalla kulkevaa työtä, jossa yhteistyölle ja tavoitteiden saavuttamiselle nuoren kanssa ei ennalta aseteta määräaikaa eikä tapaamiskertojen lukumäärää rajata.
- 7 Organisaatio ja esihenkilö huolehtivat siitä, että etsivän nuorisotyön prosessi* toteutuu tarkoituksenmukaisesti. Etsivän nuorisotyöntekijän tehtäväalueita ovat
 - yksilöllinen ja yhteisöllinen etsivä nuorisotyö,
 - tiimityö, tilastointi ja kehittäminen sekä
 - tiedonkeruu, verkostoituminen ja viestintä.

*Etsivän nuorisotyön käsikirja, sivu 61
- 8 Jokaisella etsivällä nuorisotyöntekijällä on selkeä, kirjoitetussakin muodossa oleva työnkuva, joka on ajan tasalla ja ottaa huomioon kaikki työntekijän erilaiset tehtävät. Työn vaativuuden arviointi on laadittu tämän perusteella.

3

Ammatillisuus ja kehittyminen

- 1** Esihenkilö huolehtii, että jokainen uusi työntekijä saa perehdytyksen oman organisaation toimintaan ja paikalliseen etsivään nuorisotyöhön. Alueellisesta perehdytyksestä vastaa etsivän nuorisotyön alueellinen koordinaattori. Työntekijä perehdytetään etsivän nuorisotyön yhteisiin toimintatapoihin ja -kulttuuriin sekä asemaan yhteiskunnassa.
- 2** Etsivillä nuorisotyöntekijöillä on tehtävään soveltuva koulutus sekä riittävä kokemus nuorten ja nuorten aikuisten parissa tehtävästä työstä. Rekrytointivaiheessa tähän kiinnitetään erityistä huomiota.
- 3** Organisaation jokainen etsivä nuorisotyöntekijä on käynyt Aikalisä-perehdytyksen ja huolehtii työssään Aikalisä-toimintaan liittyvistä työtehtävistä kansallisen toimintamallin mukaisesti.
- 4** Työntekijät voivat hyödyntää ammatitaitonsa lisäksi omia vahvuuksiaan ja erityisosaamistaan, aina nuorisotyöllisen työotteen mukaisesti ja nuorisotyöllisten tavoitteiden edistämiseksi.
- 5** Organisaatio varmistaa, että henkilöstö voi osallistua koulutuksiin ja alan alueellisiin ja valtakunnallisiin tapahtumiin vuosittain ammatti-identiteettinsä ja osaamisensa vahvistamiseksi.
- 6** Etsivät nuorisotyöntekijät ja esihenkilö hyödyntävät tukea vertaisiltaan. He osallistuvat ammatilliseen keskusteluun ja työn kehittämiseen yli organisaatorajojen sekä alueellisissa ja valtakunnallisissa vertaisverkostoissa.
- 7** Esihenkilö ja työntekijät seuraavat aktiivisesti etsivän nuorisotyön kehittymistä sekä nuorten palveluihin ja toimintaympäristöön vaikuttavia rakenteellisia muutoksia. Yhteistyössä varmistetaan, että etsivän nuorisotyön perustehtävä toteutuu muuttuvissakin olosuhteissa.

4

Tiimikäytännöt ja johtaminen

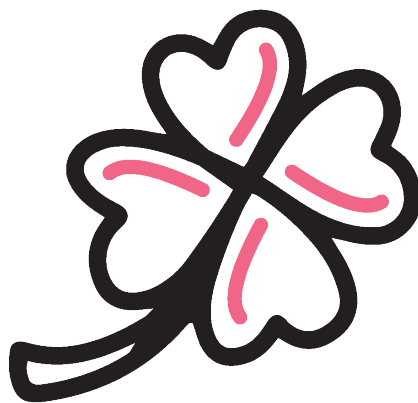
- 1** Työyhteisön toimintatavoissa on selkeät rakenteet. Toimintatavat on käyty läpi henkilöstön kanssa, ja niihin on sitouduttu. Kaikkien vastuulla on, että etsivän nuorisotyön kannalta olennaista tietoa välitetään sujuvasti ja ajantasaisesti työyhteisön sisällä.
- 2** Esihenkilö vetää säännöllisesti yhteisiä palavereja, joissa käsitellään etsivän nuorisotyön arjen toimintaa, ratkotaan mahdollisesti ilmenneitä haasteita sekä suunnitellaan tulevaa.
- 3** Työyhteisössä on tunnistettu kunkin etsivän nuorisotyöntekijän asiantuntemus, erityisosaaminen ja kiinnostuksen kohteet. Esihenkilö pitää huolta osaamisen ja työtehtävien jakamisesta työntekijöiden vahvuudet huomioiden.
- 4** Esihenkilö mahdollistaa työntekijälle edellytykset itsenäiseen, joustavaan ja liikkuvaan työskentelyyn etsivän nuorisotyön kannalta tarpeellisissa toimintaympäristöissä.
- 5** Organisaatio mahdollistaa työntekijälle työparityön* (tiimin sisällä ja/tai organisaatorajat ylittäen) ja sitä hyödynnetään nuoren tarpeiden ja toiveiden mukaisesti.
*Etsivän nuorisotyön käsikirja, sivut 24–25, 39
- 6** Esihenkilö pitää vuosittain kehityskeskustelut sekä tukee ja seuraa työntekijän henkilökohtaista kehittymistä.

5

Työhyvinvointi ja turvallisuus

- 1** Arjen rakenteissa ja viikoittaisen työajan suunnittelussa huomioidaan mahdollisuus työtapahtumien ja tunnekuorman purkamiseen sekä reflektioon. Reflektio mahdollistetaan yksilöllisesti, mahdollisen työparin tai lähityöyhteisön kanssa.
- 2** Esihenkilö johtaa ja tukee etsivän nuorisotyöntekijän itseohjautuvaa työarkea nuorten ja verkostojen parissa.
- 3** Esihenkilö tukee etsivää nuorisotyöntekijää tehtävien rajaamisessa nuorisotyöllisen työtteen ja etsivän nuorisotyön tavoitteiden mukaisiksi.
- 4** Työnantaja tukee työhyvinvointia ja työntekijöiden kehittymistä tarjoamalla ammatillista työnohjausta. Työntekijöille varmistetaan säännöllinen, vähintään useamman kerran vuodessa toteutuva työnohjaus. Tarvittaessa työntekijät saavat myös kriisityönohjausta.
- 5** Turvallisuussuunnitelmaa ja etsivän nuorisotyön riskiarviota päivitetään säännöllisesti yhdessä esihenkilön ja työntekijöiden kanssa. Erityisesti huomioidaan nuorisotyöllisen työtteen turvallinen toteutuminen omissa toimitiloissa ja muissa tapaamispaikoissa, kotikäynneillä, jalkautuessa toimintaympäristöihin sekä työparityön käytännöissä.

6

Työn dokumentointi ja tiedon hyödyntäminen

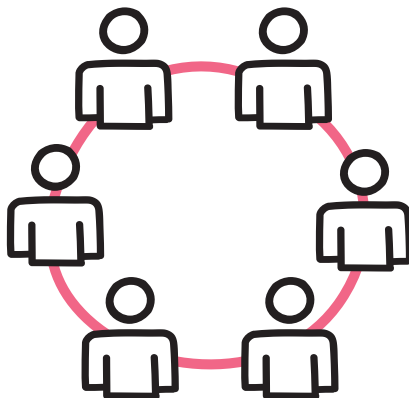
- 1 Organisaatio käyttää etsivän nuorisotyön toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen ajantasaista tietoa nuorista, ilmiöistä, toimintaympäristöistä ja palveluista.
- 2 Tavoitettujen nuorten tausta- ja tilannetiedot, tavoitteet ja toimenpiteet kirjataan ajantasaisesti. Kohtaamiset nuorten kanssa eri tilaisuuksissa ja tapahtumissa tilastoidaan (esim. PARent). Nuorten henkilötietojen käsittely noudattaa lakeja, asetuksia ja ohjeistuksia.
- 3 Organisaatiossa kerätään vuosittain nuorten palautetta ja kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä (esim. Sovari). Nuorten ääntä hyödynnetään aktiivisesti työn kehittämisessä ja vaikutusten esiin nostamisessa.
- 4 Organisaatiossa arvioidaan vähintään vuosittain laadullisesti ja määrällisesti etsivän nuorisotyön tuloksia. Yhdessä tarkastellaan, miten toiminta on tavoittanut kohderyhmän, vastannut asetettuihin tavoitteisiin ja kehittynyt edellisestä vuodesta. Arvioinnin tukena käytetään monipuolisesti kerättyä tietoa (esim. Sovari, PARent, yhteistyökumppanien palaute).
- 5 Etsivässä nuorisotyössä kerättyä tietoa ja asiantuntemusta hyödynnetään paikallisessa päätöksenteossa sekä nuorille suunnattuja palveluita kehittävässä monialaisissa työryhmissä ja verkostoissa.
- 6 Esihenkilö hyödyntää etsivän nuorisotyöntekijän asiantuntemusta vastatessaan ajantasaisen tiedon välittämisestä yhteistyötahoille, päätöksentekoon ja kunnan virkahenkilöille. Esihenkilö tuo etsiville nuorisotyöntekijöille tietoa päätöksenteosta ja verkostoissa käydyistä keskusteluista.
- 7 Organisaatio osallistuu nuorten kasvu- ja elinolojen kehittämiseen hyödyntämällä tietoaan ja asiantuntemustaan paikallisissa, alueellisissa ja valtakunnallisissa verkostoissa.

7

Verkostotyöskentely ja yhteistyökumppanit

- 1 Työyhteisössä on ajanmukainen kuva etsivän nuorisotyön tavoitteiden ja nuorten tarpeiden kannalta olennaisista verkostoista. Esihenkilö yhdessä työyhteisön kanssa kartoittaa ja kontaktioi säännöllisesti nuorten parissa toimivia tahoja.
- 2 Työyhteisöllä on yhteinen käsitys etsivän nuorisotyön suhteesta muihin ammattilaisiin ja palveluihin. Työyhteisön kesken on selkeästi sovittu sisäisestä työnjaosta monialaisten verkostojen suhteen.
- 3 Yhteistyökumppaneiden kanssa tarkastellaan nuorten ohjautumisprosesseja, etsivän nuorisotyön roolin tarkoituksenmukaisuutta ja vastuiden jakautumista eri ammattilaisten kesken.*
*Etsivän nuorisotyön käsikirja, sivut 36–40
- 4 Verkostotyötä tehdään suunnitelmallisesti, pitkäjänteisesti ja välttämällä yhteistyösuhteiden tai toimintamallien henkilösidonaisuutta.
- 5 Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorille kokonaisvaltaista tukea ja kokoaa tarvittaessa nuoren tueksi monialaisen tukiverkoston. Etsivä nuorisotyöntekijä edistää nuoren tilannetta hyödyntämällä verkostojaan ja yhteistyökumppaniensa asiantuntemusta.
- 6 Etsivä nuorisotyö profiloituu verkostoissa itsenäistyvien nuorten ja nuorten ilmiöiden sekä palveluiden asiantuntijaksi. Etsivä nuorisotyöntekijä ja esihenkilö edistävät verkostoissa kohderyhmän kasvu- ja elinoloja paikallisesti ja alueellisesti.
- 7 Etsivä nuorisotyöntekijä tai esihenkilö vie etsivän nuorisotyön asiantuntemusta ja tietoa kunnan nuorten ohjaus- ja palveluverkostolle tai vastaavalle yhteistyöryhmälle (Nuorisolaki 1285/2016, 9 §). Etsivä nuorisotyö tarkastelee verkostossa nuorten tilanteita ja olosuhteita ottaen huomioon kohderyhmänsä erityistarpeet.

8

Viestintä ja työn näkyväksi tekeminen

- 1** Etsivä nuorisotyö näkyy ja tunnetaan paikallisesti nuorten, nuorten läheisten ja heidän kanssaan toimivien parissa.
- 2** Organisaatio edistää kynnyksettömiä kontakteja nuoriin ja nuorten suoria yhteydenottoja. Etsivät nuorisotyöntekijät ovat läsnä ja toimivat aktiivisesti nuorten suosimissa fyysisissä ja digitaalisissa toimintaympäristöissä.
- 3** Etsivän nuorisotyön yhteydenottokanavat ovat helppokäyttöisiä ja yhteystiedot ajan tasalla. Nuoria, nuorten läheisiä sekä ohjaavia tahoja ohjeistetaan selkeästi yhteyden ottamisessa sekä yhteydenottopyyntöjen tekemisessä.
- 4** Organisaatio tekee työtään tunnetuksi viestimällä monipuolisesti eri kanavissa. Työn näkyväksi tekemisessä hyödynnetään etsivän nuorisotyön asiantuntijätietoa, työn arvoja ja periaatteita, tavoitteita sekä tietoa laadullisista ja määrällisistä vaikutuksista.
- 5** Etsivä nuorisotyö vaikuttaa nuorten kasvu- ja elinolosuhteiden kehittämiseen tietoon perustuvan viestinnän keinoin. Nuorten ääntä ja kokemuksia sekä työyhteisön ymmärrystä kohderyhmästä tuodaan osaksi julkista keskustelua sekä verkostoille ja päätöksenteon tueksi.
- 6** Viestintä ja työn näkyväksi tekeminen ovat suunnitelmallinen osa etsivän nuorisotyön arkea. Siihen osallistuvat etsivät nuorisotyöntekijät, esihenkilö(t) sekä koko organisaatio.

Laadukas etsivä nuorisotyö

Kriteeristö etsivän nuorisotyön itsearviointiin

Toimittaneet

Emmi Paananen, Miikka Piironen & Katja Uustalo

Etsivän nuorisotyön laatukriteeristön kehittäjäryhmään osallistuiivat

Merja Alm, Kuopion kaupunki
Marja Hanni, Lapin aluehallintovirasto
Sanna Heimonen, Kouvolan kaupunki
Virpi Huittinen, Oulun kaupunki
Matti Hulkkonen, Lahden kaupunki
Anni Häkkinen, Lahden kaupunki
Katri Karhula, Mäntyharjun kunta
Anne Kurikka, Valkeakosken kaupunki
Sari Leino, Forssan kaupunki
Inka Luostarinen, Leppävirran kunta
Maija Luukkonen, Nousiaisten kunta
Ida Mielonmäki, Urjalan kunta
Hannele Niemelä, Kurikan kaupunki
Reija Nurkkala, Tornion kaupunki
Milla Peltola, Porvoon kaupunki
Ville Peltonen, Sveps Ungdomsverkstad
Mika Pietilä, Vaasan kaupunki
Sanna-Mari Pöyry, Muonion kunta
Minna Rautioaho, Jelppiverkko
Niclas Risku, Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Mari Roos, Ilmajoen kunta
Tatu Törmänen, Espoon kaupunki

Valokuva: Laura Oja, Noon Kollektiivi

Graafinen suunnittelu ja taitto: Hahmo

Kustantaja

Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry,
Kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskus